

መኒንጎኮካል ኳድራቫለንት ክታቢታት Meningococcal Quadrivalent Vaccines

ኸታቢት ኣብ ዝሓለፉ 50 ዓመታት ኣብ ካናዳ ኻብ ዝኾነ ይኹን ካልእ ናይ ጥዕና ስጉምቲ ንሓዕሊ ህይወት ሰባት ኣድሒኑ እዩ።

መኒንጎኮካል ኳድራቫለንት ክታቢታት እንታይ እዮም?

መኒንጎኮካል ኳድራቫለንት ክታቢታት ካብ 4 ዓይነታት መኒንጎኮካል ባክተርያ ይከላኸሉ፡ ዓይነታት A፣ C፣ Y ከምኡውን Wን። እቶም ክታቢታት ወይ ፖሊሳካራይድ ወይ ኮንጁጌት ክታቢታት እዮም። እቲ ኣብ B.C ካብ ሕማማት ንነዊሕ እዋን ዝጸንሕ መከላኸሊ ይህብ እዩ። እቲ ክታቢት ብጥዕና ካናዳ ዝተፈቐደ እዩ።

መን ክታቢት መኒንጎኮካል ኳድራቫለንት ኮንጁጌት ክረክብ ኣለዎ?

እቲ ክታቢት ኣብ 9ይ ክፍሊ ንዝርከቡ ህጻናት ብነጻ እዩ ዝወሃብ።

እቲ ክታቢት ንሕማም መኒንጎኮካል ልዑል ሓደጋ ንዘለዎም ህጻናትን ዓቢይትን እውን ብነጻ ይወሃብ፤ ንሳቶም ድማ፡-

- ሓሞት ዘይብሎም፤ ወይ ብግቡእ ዘይሰርሕ ሓሞት ዘለዎም
- ናይ ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ጸገማት ሓዊሱ ኮምፕሊመንት፤ ፕሮፐርዲን፤ ፋክተር ዲ ወይ መባእታዊ ጸረ-ኣካላት ሕጽረት ዘለዎም
- ናይ ደሴት ዋህዮ ወይ ጽኑዕ ኣካል ምትካል፤ ወይ ድማ እቶም ሓደ ዝጸበዩ ዘለዉ ሰባት
- ምትካል ዋህዮታት መበቆል ዘለዎም
- ምስ ሓደ ሕማም መኒንጎኮካል A፣ Y ወይ W ዘለዎ ሰብ ብቐረባ ርክብ ዝገበረ፤ ወይ ኣብ እዋን ለበዳ B.C. በዚእም ናይ ምልካፍ ሓደጋ ከምዘለዎም ብህዝባዊ ጥዕና ዝተወሰኑ ሰባት

እቲ ክታቢት ነዞም ዝስዕቡ ሰባት ዝምክር ኮይኑ፤ ብነጻ ግን ኣይወሃብን፡-

- ሰራሕተኛታት ላቦራቶሪ ብስሩዕ ንዝተቐልዑ
- ናይ መኒንጎኮካል ባክተርያ
- ወተሃደራዊ ኣባላት

እቶም ንሕማም መኒንጎኮካል ልዑል ሓደጋ ዘለዎ ከባቢ ዝነበሩ ወይ ዝጓዓዙ ሰባት ብዛዕባ ልዑል ሓደጋ ዘለዎም ናይ መገሻ ቦታታት ሓበሬታ ንምርካብ ምስ ናይ መገሻ ክሊኒክ

ተወከሱ።

እቲ ክታቢት መብዛሕትኡ ግዜ ከም 1 ዓቕን እዩ ዝወሃብ። ገለ ሰባት ተወሳኺ መጠን ናይቲ ክታቢት ከድልዮም ይኽእሉ እዮ። ተወሳኺ ዓቕን ዘድልዩኻ እንተኾይኑን መዓስ ክትረኽቦ ከም ዘለካን ንምፍላጥ ምስ ወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ነቲ ነጻ ክታቢት ብቐዓት ዘይኮኑ ግን ከእ ካብ መኒንጎኮካል A፣ C፣ Y ከምኡውን W ዝበሃሉ ዓይነታት ሕማም ክከላኸሉ ዝደልዩ ሰባት፤ ነቲ ክታቢት ኣብ መብዛሕትኡ ፋርማሲታትን ናይ መገሻ ክሊኒካትን ክገዝእዎ ይኽእሉ።

ናይ ኩሎም ዝተረኽቡ ክታቢታት መዝገብ ምሓዝ ኣገዳሲ እዩ።

እቲ ክታቢት እንታይ ረብሓታት ኣለዎም?

እቲ ክታቢት፤ ካብ ረኽሲ መኒንጎኮካል፤ ከቢድን ሓደ ሓደ ግዜ ድማ ሞት ዘስዕብን ሕማም ንምክልኻል ዝበለጸ መንገዲ እዩ።

ውላድካ ከተኸትብ ከለካ፤ ንኻልኣት እውን ክትከላኸል ትሕግዝ።

ድሕሪ እቲ ክታቢት ከመጽኡ ዝኽእሉ ግብረ-መልሰታት እንታይ እዮም?

ክታቢታት ኣዝዮም ውሑሳት እዮም። ካብ ሕማም መኒንጎኮካል ምውሳድ ነቲ ክታቢት ምውሳድ ኣዝዩ ውሑስ እዩ።

ልሙዳት ግብረ መልሲ ናይቲ ክታቢት፤ እቲ ክታቢት ኣብ ዝተዋህበሉ ቦታ ቃንዛ፤ ምቕያሕን ሕበጥን ከጠቓልል ይኽእል። ሕማም ርእሲ፤ ቃንዛ ጭዋዳታት፤ ድኻም፤ ቁሪ ቁሪ ምባል፤ ረስኒ እውን ዕግርግር ምባል ድሕሪ ምውሳድ ክታቢት ከጋጥም ይኽእል እዩ። እዞም ምላሽ ፈኮስቲ ኮይኖም ብሓፈሻ ካብ 1 ክሳብ 2 መዓልታት ዝጸንሑ እዮም።

ኣሲታሚኖፈን (ንኣብነት ታይለኖል®) ወይ ኢብዩፕሮፈን (ንኣብነት ኣድቪል®) ንረስኒ ወይ ቃንዛ ኸስምዓካ ኸሎ ከወሃብ ይኽእል እዩ። ASA (ንኣብነት ኣስፓሪን®) ጠንቂ ሕማም ረይ ሲንድሮም ክኸውን ስለ ዝኽእል ትሕቲ 18 ዓመት ንዝዕድሚኡ ዝኾነ ይኹን ሰብ ክወሃብ የብሉን።

* ኢቡፕሮፊን ንትሕቲ 6 ወርሒ ዝዕድሚኦም ህጻናት መጀመርታ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ከይተዘራረብካ ክወሃብ የብሉን።

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#) ርእ።

ዝኾነ ይኹን ኽታበት ድሕሪ ምውሳድካ ን15 ደቓይቕ ኣብቲ ክሊኒክ ምጽናሕ ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ኣዝዩ ሳሕቲ ዝረከተኽእሎ ኣሎ። ካብ ሚልዮን ትሕቲ 1፣ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል መፍርሒ-ህይወት ኣለርጂክ ግብረ-መልሲ ኣሎ። እዚ ድማ ቆፎ ኣፍልቢ፣ ጸገም ምስትንፋስ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፣ መልሓስ ወይ ከንፈር ከጠቓልል ይኽእል እዩ። እዚ ግብረ-መልሲ እንተተፈጠሩ፣ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ክሕክም ይኽእል እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኤፒኖሪን (ኣድሪናሊን) ምምሕዳርን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ረድኤት ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ክሊኒክ ምስ ወጸኣካ ምልክታት እንተተራእዮምካ፣ ናብ 9-1-1 ወይ ናብቲ ናይ ከባቢኻ ህጹጽ ቁጽሪ ደውል።

ኩሉ ግዜ ከቢድ ወይ ዘይተጸበኻዮ ግብረ-መልሲ ኣብ ጥዕናኻ ኣብ ዘጋጥመካ ንወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ጸብጺብ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ።

እቲ ክታበት ከወስድ ዘይግብኦ መን እዩ?

ንስኻ ወይ ውላድካ ቅድሚ ሕጂ ንዝወሰድካዮ መጠን ዝኾነ ክታበት መኒንጎኮካል፣ ወይ ዝኾነ ክፋል ናይቲ መኒንጎኮካል ኳድሪሻለንት ኮንጁጌት ክታበት ንህይወትካ ኣብ ሓዲጋ ዘእቱ ምላሽ እንተሃልዩካ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ብሰንኪ ሰዓል ወይ ካልእ ቀሊል ሕማም ክታበት ምድንጓይ ኣየድልን። ይኹን እምበር፣ፈኩስ ስክፍታታት እንተሃልዩካ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ረኽሲ መኒንጎኮካል እንታይ እዩ?

ረኽሲ መኒንጎኮካል ብባክተርያ ዝመጽእ እዩ። ብሰንኪ ዓይነታት A፣ C፣ Y ከምኡውን W ዝመጽእ ረኽሲ መኒንጎኮካል ኣብ B.C ኣዝዩ ሳሕቲ እዩ። ሳሕቲ እኳ እንተኾነ፣ ንመኒንጅይትስ ዝበሃል ረኽሲ ናይቲ ንኣንጎል ዝሸፍን ሽፋን፣ ከምኡ'ውን ሴፕቲሴምያ ዝበሃል ረኽሲ ደም

ሓዊሱ ከበድትን ንህይወት-ኣብ-ሓዲጋ ዘእቱን ረኽሲታት ከስዕብ ይኽእል እዩ። ካብ ነፍሲ ወከፍ 100 ዝሓመሙ ሰባት፣ ዋላ'ውን ሕክምና እንተተቐበሉ፣ ክሳብ 15 ክሞቱ 'ዮም። ቀዋሚ ጸገማት ረኽሲ፣ ምጉዳእ ሓንጎል፣ ጸማም ምጽማምን ምጥፋእ ኣካላትን ይርከብዎም።

ረኽሲ መኒንጎኮካል ካብ ሰብ ናብ ሰብ ብምስዓል፣ ሕንጥሽይ ብምባል፣ ወይ ድማ ብቐረባ ገጽ ንገጽ ብምርኻብ ይላበድ። ብመንገዲ ምራቕ እውን ክላበድ ይኽእል እዩ። እዚ ድማ ከም ምስዓም ወይ ምክፋል ምግቢ፣ መስተ፣ ሽጋራ፣ ልፕስቲክ፣ ፕሮሙዝ ማይ፣ ንስፖርት ዝውዕል መከላኸሊ ኣፍ፣ ወይ መሳርሒታት ሙዚቃ ዝኣመሰሉ ንጥፊታት ከጋጥም ይኽእል እዩ።

ብሉል ንእሽቶይ ፍቓድ

ወለዲ ወይ ኣለይትን ደቆምን ንኽታበት ፍቓድ ንምርካብ ከመያየጡ ይምከር። ትሕቲ 19 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት፣ ንነፍሲ ወከፍ ኽታበት ዘለዎ ረብሓን ከህሉ ዝኽእል ግብረ-መልስን ከምኡ'ውን ክታበት ናይ ዘይምኽታብ ከምጽእ ዝኽእል ሓዲጋን ክርድኡ ዝኽእሉ፣ ብሕጋዊ መንገዲ ክታበት ከሰማምዑ ወይ ክነጽግዎ ይኽእሉ እዮም። ብዛዕባ ብሉላት ንኣሽቱ ፍቓደኛ ምዃን ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #119 The Infants Act, Mature Minor Consent and Immunization](#) ርእ።

